

Nejlevnější rozšíření

17.března 2004 Petr Duchoň

Úvahy na téma co nám přinese vstup do EU nabývají konkrétnějších obrysů. V mnoha z nich se však stále projevuje neopodstatněný optimismus. Dílem proto, že jej úmyslně budí naši vládní politici, a dílem proto, že k němu přispívá samotná EU.

Podívejme se na oblast strukturálních fondů a společné zemědělské politiky. Zde se jedná o největší finanční transfery. EU oficiálně nic neslevila ze svých ambicí snižovat hospodářskou heterogenitu i po svém rozšíření. Stále zdůrazňuje hospodářský úspěch Irska jako produkt své politiky. Dostatečně však nepřiznává, že nově přistupujícím zemím se rozhodně nedostane tak významné pomoci jako zemím, které do EU vstoupily v minulých desetiletích.

Zkrátka a dobře, východní rozšíření je unikátní nejen rozsahem, ale také zásadní redukcí výhod poskytnutých přistupujícím zemím. Vezmeme-li v úvahu náklady EU na rozšíření v přepočtu na počet obyvatel přistupujících zemí, pak se jedná suverénně o nejlevnější rozšíření v dosavadní historii EU. Očekávat tedy, že se přistupující země v relativně krátké době přehoupnou přes hranici 75 % průměru HDP, jako se to podařilo Irsku, není reálné. A pokud se tak u některé z nově přistupujících zemí přeci jen stane, pak to bude daleko spíše zásluha vnitřní politiky, než politiky EU.

Zásadní redukci poskytnutých výhod lze doložit mnoha argumenty. Jedním z nejpádnejších je srovnání odhadované čisté pozice ČR s čistými finančními toky unijních peněz například do Irska a Řecka. (Čistá pozice vyjadřuje rozdíl mezi tím, co ročně člen zaplatí do pokladny EU, a tím, co z prostředků EU získá.) Předběžné odhady hovoří o tom, že v letech 2005 a 2006 se bude pohybovat naše čistá pozice maximálně kolem 300 milionů eur. To představuje zhruba 30 eur na osobu ročně. Je nabíledni, že za tyto peníze mnoho muziky být nemůže. Tato částka je zhruba dvacetkrát nižší, než tomu bylo v Irsku a třináctkrát nižší než v Řecku. Pro pořádek připomínám, že naše úroveň HDP vůči průměru EU 15 je nyní naprosto srovnatelná s úrovní HDP v těchto zemích při jejich vstupu do unie. Je zřejmé, že doba velkorysého přístupu k novým členům EU je bohužel nenávratně pryč. ČR může v nejlepším případě počítat s čistým finančním tokem, který bude v přepočtu na obyvatele řádově nižší než v Řecku a Irsku v devadesátých letech 20. století. Uvážíme-li klesající ochotu obyvatelstva EU přispívat na rozšíření, nezbyvá nám než spoléhat na vlastní síly. Zdrojem našeho optimismu budiž tedy důvěra v prosazení pravicové politiky a ve schopnosti lidí naší země.